

L'opinione

Dae su tratadu de Utrecht a un istadu italianu plurinatzionale – De Diegu Corràine.

In s'istòria de sos pòpulos, b'at datas prus importantes de àteras, ca nde podent determinare sa sorte e su tempus venidore. Pro sa Sardigna e sos sardos, una de custas est su 13 de trìulas de su 1713, cando Ispagna e Inghilterra aiant firmadu in manera definitiva su Tratadu de Paghe, Alliàntzia e Amighèntzia de Utrecht, chi agabbiat sa gherra de sutzessione ispagnola, durada dae su 1701 a su 1712. Comente conseguèntzia de su tratadu de paghe, sa Rennu de Sardigna, istituïdu in su 1297 dae papa Bonifàtziu VIII, intraiat in su domìniu de sos Asburgos de Àustria e su Rennu de Sitzìlia in su de sos Savoias. In su 1717, però, s'Ispagna ocupaiat torra sa Sardigna. Ma su tratadu de Londra de su 2 de austu de su 1718 e su tratadu de S'Aja de su 17 freàrgiu de su 1720, atribuiant su Rennu sardu a su duca de Savoja, Vitòriu Amedeu II, chi fiat duncas custringu a rinunziare a sa Sitzìlia, chi andaiat a sos Austriacos. Leados dae sos problemas mannos de oe, s'istòria no est de moda e, duncas, nemos faeddat de custu eventu de 300 annos a como chi at determinadu sa "italianidade" de su Rennu de Sardigna, in ue su nùmene "Sardigna" non rapresentat nen sa nazione nen sa limba sarda, ma est istada petzi s'occasione pro dare titularidade istatale e regale a sos ducas de Savoja. Un'istadu chi, imbetzes, in su 1760, cun Carlo Emanuele III e su ministru Bogino, cumintzat s'italianizazione fortzada in sas iscolas sardas, in sa pràtica religiosa, in sos ufizios pùblicos, pro nche catzare s'ispagnolu e su sardu. Utrecht 1713 podet èssere un'occasione pro reflìtere de sa natura de sos problemas de sa Sardigna de oe, pro cumprèndere chi sa chistione de sa limba o de sa soberania non sunt punnas modernas, ma su resurtadu de unu protzessu longu de formatzione de sa cussèntzia natzionale sarda. E pro mustrare chi sa Sardigna at gai tentu "istatualidade", sende chi sos Sados sunt istados privados in manera violenta (1793-96 e 1802) de sa sugetividade natzionale e, pustis, in manera patzìfica cun sa Fusione de su 1848, cherta dae sa burghesia sarda, cun su cumbinchimentu chi sas nazione minores podiant tirare profetu dae s'apartenèntzia a un'istadu prus mannu. A nàrrere sa giusta, dae s'istadu "unitàriu" de su 1861, sa nazione sarda no at tiradu perunu profetu particolare dae custa appartenèntzia, a su puntu chi, dae tando, sas crisis econòmicas e sotziales ant torradu a alimentare ideas de autodeterminazione e indipendèntzia, contra a s'assimilazione linguistica e natzionale. Finas a arribbare a dies de oe, in ue est creschende in totu sos partidos sa voluntade de torrare a sa soberania chi tenìamus, comente "nazione" istòrica. Pro garantire echilibriu in sas relatziones de s'òmine cun s'ambiente, nudda paret prus litzitu de sas comunidades natzionales, chi durante sèculos ant isperimentadu sa manera mègius de governare su territòriu e sa comunidade. Pro otènnere custu bi diat chèrrere unu càmbiu costituzionale chi ammintat chi s'istadu italianu est "plurinatzionale". Sos elementos istituzionales pro su reconnoschimentu costituzionale de sa "nazione" sarda bi sunt, finas ca sa lege italiana 482/99 at reconnotu sa "comunitàde" sarda, pròpiu ca faeddat in sardu. Custu càmbiu costituzionale podet èssere sa base pro pretèndere s'otenimentu de sa soberania comente deretu istòricu e democràticu. Sa gherra pro cambiare sa costituzione in

sentidu plurinatzionale cheret fata in Sardigna, pro prima cosa. In antis chi si podet, cun su cunfrontu de totu sos chi tenent propostas de fàghere, pro no arribbare a parlamentu "cando s'ainu nch'est mortu de su risu", che a semper.

Diegu Corràine - [La Nuova](#), 30-03-14.

[U.R.N. Sardinnya ONLINE](#)

www.sanazione.eu

urn.mediterraneo@gmail.com